

Remiss SOU 2024:80 Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll

Inledning

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen har fått ta del av betänkandet kring SOU 2024:80 Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll.

Regeringen beslutade den 30 juni 2022 att utse en utredare med uppdrag att göra en utredning för att se över delar av regelverket kopplat till återvändande och föreslå åtgärder i syfte att stärka återvändandeverksamheten.

Utredningen hade som syfte att ta fram förslag för att utöka informationsutbyte i syfte att stärka arbetet med verkställighet och försvåra möjligheterna att leva i landet utan tillstånd.

Utredningen syftade även till att göra en översyn av regelverket om inre utlänningskontroller i syfte att förbättra myndigheternas möjligheter att upptäcka och förhindra olovlig vistelse i Sverige och stärka återvändandearbetet.

Utredningen skulle också ta ställning till om Migrationsverkets möjligheter att uppta, lagra och använda biometri enligt SIS-förordningarna ska omfatta fler situationer än i dag.

Direktivet spannar över en rad områden såsom möjligheten till yttre utlänningskontroll, uppgiftsskyldighet för myndigheter, tydliggörande kring vilken bestämmelse som har tolkningsföreträde vid brottsmisstanke samt beslut om avvísning, utökad identitetskrav i utlänningsärenden, sänkt åldersgräns från 14 till 6 år för när fingeravtryck lämnas till Migrationsverket. Förslagen syftar till att modernisera lagstiftningen genom att till exempel hänvisa till möjligheten att identifiera genom att omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning och framtidsytande kring tvångstestning för samhällsfarliga sjukdomar i avvísningsärenden.

Allmänna synpunkter

Förslaget att utöka Migrationsverkets möjligheter att använda biometri i fler ärenden än som görs i dag minskar risken för identitetsstöld och är ett sätt att säkerställa att

den som tex beviljas medborgarskap är samma person som den som beviljades uppehållstillstånd.

Utökning av möjligheten till yttre utlänningskontroll där det tidigare handlade om en ”välgrundad anledning att misstänka” nu räcker med ”en sammantagen bedömning finns anledning att misstänka” att utlännen vistas illegalt i landet. Denna förändring tror utredarna kommer att leda till att fler individer kommer att vara föremål för en yttre utlänningskontroll, varför det finns skäl att tro att det kommer vara kommunmedlemmar som kommer genomgå detta.

Det område som hade kunnat påverka kommunen handlar om att införa uppgiftsskyldighet för myndigheter som kan antas besitta kännedom om utlännen har rätt att vistas i landet eller inte. De sex myndigheter som omfattas i förslaget är:

1. Arbetsförmedlingen,
2. Försäkringskassan,
3. Kriminalvården,
4. Kronofogdemyndigheten,
5. Pensionsmyndigheten,
6. Skatteverket.

Skolan och socialtjänsten undantas därför att man bedömer att det skulle inskränka på individens rättigheter såsom skolgång och skydd för barn.

Utredningens förslag föreslås träda i kraft 1 juli 2026.

Social- och arbetsmarknadsnämnden har inte något att invända mot de föreslagna ändringarna som syftar till att stärka återvändandeverksamheten och utlänningskontrollen i enlighet med SOU 2024:80 utifrån att ändringarna inte kommer att påverka nämndens verksamheter i någon större omfattning.